

Zveza Svobodnih Sindikatov Slovenije

Datum: 6. 1. 2020

Za: Svet za varnost in zdravje pri delu pri MDDSZ

ZADEVA: Pobuda za vzpostavitev on-line nacionalne digitalizirane evidence podatkov o varnosti in zdravju pri delu

Spoštovani!

Seznanjena sem, da je Inšpektorat RS za delo pridobil pomembna evropska sredstva za informatizacijo svoje dejavnosti, kar je lahko priložnost za vzpostavitev nacionalnih digitaliziranih zbirk podatkov na področju varnosti in zdravja pri delu.

Svetu MDDSZ za varnost in zdravje pri delu predlagam, da se zato januarja 2021 seznanijo z namenom uporabe teh sredstev in hkrati obravnava potrebnost vzpostavitve on-line nacionalne digitalizirane evidence podatkov o varnosti in zdravju pri delu na slovenskih delovnih mestih. Pri tem se je potrebno zgledovati po rešitvah, ki jih za primerljivo področje zdravstvenega varstva že od leta 2000 dalje določa [Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva](#) (Uradni list RS, št. [65/00](#), [47/15](#), [31/18](#), [152/20](#) – ZZUOOP, [175/20](#) – ZIUOPDVE in [203/20](#) – ZIUPOP DVE). Ta zakon med drugim določa, da je e-Zdravje na nacionalni ravni usklajen zdravstveni informacijski sistem, ki deluje na enotni informacijsko-komunikacijski infrastrukturi, in ki z elektronskimi sredstvi omogoča obdelavo zdravstvenih in drugih podatkov. Upravlja ga Nacionalni inštitut javnega zdravja NIJZ. Drug tak primer so spletne storitve [e-uprave](#), kjer lahko državljani hitro in zanesljivo uredimo vse uradne zadeve – vključno s finančno-davčnimi. Sistem varnosti in zdravja pri delu ne sme biti več izključen iz teh sodobnih pristopov.

Slovenija namreč še vedno nima digitaliziranih nacionalnih zbirk podatkov s področja varnosti in zdravja pri delu. Statistični urad RS (SURS) mi je decembra 2020 potrdil, da ne zbira nobenih podatkov s področja varnosti in zdravja pri delu. NIJZ zbira zgolj podatke o bolniški odsotnosti z dela in podatke o splošnem zdravstvenem stanju prebivalstva.

Gre za razkorak od tudi siceršnjega razvoja v družbi in gospodarstvu. SURS navaja, da je večina podjetij v Sloveniji zaposlila strokovnjake za IKT ali vsaj z zunanjimi izvajalci izvaja aktivnosti, povezane z uporabo IKT. Resolucija o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu 2018–2027 (Uradni list RS, št. [23/18](#)) navaja, da bo do leta 2020 kar 90 % delovnih

mest zahtevalo poznavanje informacijskih tehnologij in da je prvi pogoj za visoko raven kulture preventive učinkovit pretok informacij ter pripravljenost vseh, da sodelujejo in poročajo o svojih napakah in nezgodah ter nevarnih pojavih.

Večina podatkov o škodljivostih v delovnem okolju, varnosti delovne opreme, opravljenem usposabljanju za varno delo, nevarnih snoveh ipd. se še vedno zgolj zbira zgolj na ravni posamičnega delodajalca in ni dostopna nosilcem javnih pooblastil na področju varnosti in zdravja pri delu. Podatki o rezultatih preventivnih zdravstvenih pregledov celo ostajajo izključno v arhivih delodajalčevega izvajalca medicine dela in zato ne morejo biti podlaga za vodenje nacionalne politike preprečevanja poklicnih obolenj.

Gre za podatke, ki jih že zbirajo na podlagi dosedanjih predpisov. Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, Uradni list št. 43/2011) namreč v 42. členu določa, da Inšpektorat RS za delo vodi evidenco prijavljenih nezgod pri delu s smrtnim izidom oziroma nezgod pri delu, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kolektivnih nezgod, nevarnih pojavov in ugotovljenih poklicnih bolezni. Tudi za delodajalce bi digitalizacija na nacionalni ravni na tem področju pomenila celo zmanjšanje administrativnih bremen. V 61. členu namreč ZVZD-1 določa, da mora delodajalec hraniti vso dokumentacijo po ZVZD-1 in podzakonskih aktih, zlasti pa dokumentacijo, ki se nanaša na:

1. obdobje preiskave škodljivosti v delovnem okolju;
2. obdobje pregledov in preizkuse delovne opreme;
3. pregledov in preizkuse osebne varovalne opreme;
4. opravljeno usposabljanje za varno delo in preizkuse usposobljenosti;
5. zdravstvene preglede delavcev;
6. nezgode pri delu, kolektivne nezgode, nevarne pojave, ugotovljene poklicne bolezni in bolezni, povezane z delom ter njihove vzroke;
7. nevarne snovi, ki jih uporablja, če tako določajo posebni predpisi.

Delodajalec mora to dokumentacijo trajno hraniti in jo v primeru svojega prenehanja predati Inšpektoratu Republike Slovenije za delo. Ocenjujem, da je ta rešitev administrativno izjemno obremenjujoča ne le za delodajalce ampak tudi za IRSD in zastarela glede na razvoj IKT. Ne omogoča ustrezne odzivnosti pristojnih državnih organov.

Predlagam, da se Svet za varnost in zdravje pri delu pripravi svoj predlog možnega nabora podatkov o varnosti in zdravju pri delu, ki naj jih v bodoče delodajalci s pomočjo on-line obrazcev – enako kot že poslujejo preko e-uprave – vsaj enkrat letno obvezno posodablajo v nacionalnih digitaliziranih zbirkah podatkov oziroma sproti v primeru nezgod pri delu ali poklicnih bolezni. Ti podatki bi lahko postali pokazatelji stanja varnosti in zdravja pri delu, saj že dolgo vsi ugotavljamo, da sta nezadostna tradicionalna podatka o številu nezgod pri delu in poklicnih bolezni.

Zbirali bi se lahko primeroma naslednji podatki:

1. Sproti:
 - a. nezgode pri delu s smrtnim izidom,
 - b. nezgode pri delu, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni,

- c. kolektivne nezgode,
 - d. nevarni pojavi,
 - e. ugotovljene poklicne bolezni,
2. Enkrat letno:
- a. Revizije ocene tveganja v preteklem letu
 - i. Elementi ocene tveganja (kaj vse je bilo ocenjeno – npr. tudi tveganja za poklicne bolezni)
 - b. Strokovni delavec za varnost pri delu (zunanji, notranji):
 - i. obdobne preiskave škodljivosti v delovnem okolju
 - 1. akreditirani laboratorij za nevarne snovi
 - 2. biomonitoring
 - ii. obdobjni pregledi in preizkusi delovne opreme
 - iii. usposabljanje delavcev
 - iv. strokovne podlage za oceno tveganja
 - c. Požarna varnost
 - d. Izvajalec medicine dela
 - i. prva pomoč
 - e. Število delavcev, ki so na delovnem mestu obremenjeni z naslednjimi dejavniki:
 - i. nevarnimi snovmi, za katere je določena mejna vrednost poklicne izpostavljenosti
 - ii. hrupom nad mejno vrednostjo
 - iii. ionizirajočim sevanjem
 - iv. neionizirajočim sevanjem
 - v. vibracijami
 - vi. ročnim premeščanjem bremen
 - vii. prisilnimi držami
 - viii. ponavljajočimi se gibi (delo na tekočem traku)
 - f. Rezultati preventivnih zdravstvenih pregledov:
 - i. vrste izvedenih ciljanih preiskav glede na oceno tveganja
 - ii. delavci, pri katerih je zabeleženo poslabšanje zdravstvenega stanja v zvezi obremenitvami na delovnem mestu
 - g. Inšpekcijski nadzor
 - h. Izvoljeni delavski zaupniki za varnost in zdravje pri delu
 - i. Ipd.

Sindikalni pozdrav!

Lučka Böhmer, izvršna sekretarka ZSSS za varnost in zdravje pri delu